

VIIKONVAIHDE

PERJANTAINA 19. TOUKOKUUTA 2017 - NRO 57 - PERUSTETTU 1916 - YLI SATA VUOTTA SUOMEN ASIALLA

LARI LIEVONEN

Jyrinä-lehmä
haastoi navettaan
tulleen vieraan.

SILMÄSTÄ SILMÄÄN

Vierailu maitotilalla ei muuttanut vegaani
Aleksi Kalliojan käsityksiä, mutta tietoa tuli lisää.

Sivu 2

**Laulu-
terveiset
Kanadaan**
Sivu 7

**Ötökätkin
haluavat
hotelliin**
Sivu 8

**Pottua ja
järkevää
särkeä**
Sivu 10

**TV- & RADIO-
OHJELMAT**

Sivu 13

VIIKONVAIHDE

Harri Tuomainen ja Aleks Kallioja tulivat juttuun, vaikka erilaisten mielipiteiden seinää ei kaikessa ylitettykään.

Kiinnostus turvalliseen ruokaan yhdistää vegaania ja viljelijää

Keskustelu tärkeäksi koetusta aiheesta - ruuasta - luonnistuu, vaikka näkemykset menisivätkin ristiin.

TEKSTI: KAIJALEENA RUNSTEN
KUVAT: LARI LIEVONEN
SIILINJÄRVI

Sosiaalisesta mediasta tuttu vastakainasettelu ei vaivannut, kun helsinkiläinen valokuvaaja, vegaani **Aleksi Kallioja** vieraili huhtikuun lopussa viikonlopun ajan maanviljelijä **Harri Tuomaisen** ja tämän vanhempien lypsykarjatilalla Siilinjärvellä.

Vaikka eläinperäisiä tuotteita välttävä Aleks on edelleen sitä mieltä, ettei eläinten pito tuotantotarkoituksessa ole oikein, ikätoverit kykenivät keskustelemaan kiihkotta. Ympäristön suoje-

lusta löytyi jopa yhteneväistä ajattelua.

Harri selitti vieraalleen, miksi nurmiviljely on karja-Suomessa tyypillistä ja mitkä ovat sen hyödyt ympäristöä ajatellen. ”Kun nurmi korjataan kolmeen kertaa kesässä, kasvusto sitoo ravinteita ja kasvihuonepäästöjä. Ravinteet kiertävät takaisin lehmien käyttöön.”

”Se oli yllätys, että lähes kaikki rehu viljellään kokonaan omilla pelloilla. Jos karjataloudesta jotain hyvää voi nostaa, se oli positiivista”, Aleks myöntää vierailun jälkeen.

Tuomaiset viljelevät monipuolisesti kauraa, ohraa ja härkäpapua, joista jälkimmäistä ostetaan myös lähitalta.

”Toisaalta se kuulosti minulle sellaisenaan hyvältä yhdistelmältä aterian lähteenä. Miksi rakentaa prosessi, jossa niitä käytetään eläimien ruuaksi, jos ei ole pakko?” hän apriko.

Leppoisan myönteisinä kavereina niin isäntä kuin vieraskin kestävät eriäviä mielipiteitä, joita ruokaan ja sen tuottamiseen liittyy. Ennakkohaastattelussa kumpikin pelkäsi, että heidät laite-

taan toisilleen vastakkaisiin ruutuihin - jonkinlaisiksi ääripäiksi.

Varsinkin verkossa keskustelu lähtee helposti laukalle. Kasvissyönnistä vedetään yhtäläisyysmerkit siihen, että lihan ja maidon tuotanto pitäisi kokonaan lopettaa ilmastoa kuormittavina.

”Siitä tulee sitten kiistelyä, kuinka ekologista on kasvattaa mitään. Kun on kaksi vastakkaista näkemystä, niin helposti heitellään leimoja aktivismista, vaikka toinen ei sellaista edustaisikaan”, Harri analysoi.

Hän myönsi vieraalleen, että vegaanistista tuli itsellekin alitajuisesti mieleen eläinaktivismi.

”Usein viljelijöiden palstoilla nämä kaksi menevät yhteen. Ja siitä seuraa ajattelu, että vegaanit haluavat lopettaa koko maatalouden.”

”Pitäisi siis osata erotella se, mikä on mitään. Vaikka vegaanit eivät lehmien pidosta tykkääkään, eivät he ole aktivisteja.”

Eniten Harria huoletti ennalta, mitä kriittinen vieras ajattelisi lehmien

Siementäjä Mirja Heikkinen sai navettaan normaalia enemmän seuraa. Häntä pitelee **Harri** isä **Tapio Tuomainen**.

VIIKONVAIHDE

Aleksi Kallioja haluaisi tietää, millainen oli lehmien ja ihmisten suhde ennen kuin ruuasta tuli liiketoimintaa.

Vasikan nopea vieroitus on Aleksin mielestä huono käytäntö.

▲ Koneet imaisivat Harrin tilanpitoon. Lypsyrobotin säätöjen tarkistus on osa arkea.

”Kun on kaksi vastakkaista näkemystä, niin helposti heitellään leimoja aktivismista, vaikka toinen ei sellaista edustaisikaan.”
HARRI TUOMAINEN

Kevätliejuinen pihapiiri ei karkotanut helsinkiläisvierasta. Traktorilla siirrettiin rehua navetalle.

”Tämä vieras on ok, mutta tuo kameramies ei”, tuumii Meloni.

hyvinvoinnista.

Aleksia harmitti nähdä, kuinka vasikka vieroitetaan emostaan parin tunnin sisällä. Perustelut sille, että näin vasikan hyvinvointia voidaan seurata heti alusta ja että siitä kasvaa tuottavampi ja terveempi lehmä, eivät vakuuttaneet.

Harri kertoo pyrkineensä järjestämään lehmille ja vasikoille tilaa olla pitempään yhdessä. ”Meillä ei ole erillisiä poikimatiloja. Nykyinen laki vaatii poikimakarsinat, mutta meillä pihatto navetta on tehty vanhan lain mukaan.”

Poikimakarsinoiden teko vaatisi siis suurta investointia navetan laajennuksen muodossa ja toisi lisäkustannuksia.”

Koska Tuomaisilla on pihatto ja lypsyroboti, Harri vei vieraansa myös **Jari ja Terhi Pakarisen** tilalle katsomaan eläinten olosuhteita parsinavetassa.

Parsinavetassa Aleksille selveni vielä paremmin karjatalouden pitkäjänteisyys.

”Minulle tuli kuva, että pariskunnan mielestä olisi upeaa, jos lehmät voisivat jaloitella koko ajan. Mutta mistä

ottaa raha, että voi investoida uusiin tiloihin. Kun on peritty tila, niin on peritty myös puitteet.”

Harrin tapa pitää lehmäiä saa Aleksilta lähtökohdat huomioiden synninpäästön, mutta sitten tulee se mutta:

”Puitteisiin nähden lehmät voivat voida hyvin. Mutta voisivatko ne vielä paremmin toisin? Siinä, että niiden hyvinvointia mitataan niiden tuottavuudella, on perustavaa laatua oleva ongelma. Sama kuin jos ihmisen arvoakin mitattaisiin vain tuottavuudella.”

Viikonlopun aikana Harrin mielessä vahvistui tärkeys kuluttajien kohtaamisesta.

”Avoimuutta pitää löytyä. Nykyään ei monella ole edes viljelijäsukulaista tai -tuttua, jonka luona käydä tutustumassa ruuantuotantoon. Toki tilalla on kiire eikä joka päivä voi ottaa vieraita, mutta tapahtumia voi järjestää silloin, kun se sopii.”

Miehet keskustelivat siitä, että maatila on viljelijäperheen koti. Se nostaa kynnystä avata ovia.

”Pelätään, että jos ovenpielestä uupuu lista, voiko ottaa ketään käymään. Mutta eihän se vaikuta lopputuotteen eli maidon laatuun. Pitää vain uskaltaa näyttää se arkikin”, Harri sanoo.

Hän myöntää pelänneensä, kelpaako kevään vuoksi liejuinen pihapiiri vieraalle ja näyttävätkö eläimet tämän silmiin likaisilta.

Aleksi Kallioja ymmärtää salaamisen tarpeen, jos on kysymys esimerkiksi leipomomasta reseptiikasta. ”Mutta tilalla pitäisi olla mahdollisimman läpinäkyvää, kun kyseessä ovat elävät eläimet.”

Epäilykset lisääntyvät, jos jossain ei voi vierailla. ”Heti herää kysymys: miksi. Mikä on se, jota ei haluta näyttää? Jos häpeät tilasi paikkoja, sehän viestii, että jokin on pielessä”, Alekski toteaa.

Lopuksi Harri Tuomainen kannustaa MTK:ta olemaan yhteydessä muun muassa Vegaaniliittoon, jotta poteroiden syventämisen sijaan rakennettaisiin siltoja.

VIIKONVAIHDE

Vierailija: Alekski Kallioja

Helsinkiläinen valokuvaaja Alekski Kallioja, 29, on juuri valmistunut Pekka Halosen akatemiasta.

Takana on myös erä- ja luonto-opin koulutus. Alekski on ollut osana opintoja töissä Alastarossa Kanniston matkailutilalla, jossa on kotieläinpiha. ”Siellä eläimet olivat enemmän lemmikkejä kuin tuotantoeläimiä.”

Viime kesänä Alekski yhdisti molempia osaamisalueitaan tehdessään opintojen lopputyötä. Hän vietti kuu-kauden yksin ilman yhteyksiä ulko-maailmaan Nuuksion kansallispuis-tossa Espoossa kuvaten luontoa.

”Rinkassa oli kaikki mitä tarvitsin ruokia myöten”, hän kertoo.

Sata grammaa linssejä, toiset sata kaurahiutaleita ja 66 grammaa maa-pähkinöitä riittivät päivittäiseksi ater-riaksi.

Ihminen pärjää lopulta aika vähäl-lä. ”Jos on märkä ja vilu, siihenkin tot-tuu. Tärkein oppi oli, että inhimillistä seuraa ei korvaa mikään. Hankalat hetketkin kestää helpommin, jos ko-

kemuksen voi jakaa.”

Ruuantuotantoa Alekski seuraa säännöllisesti. Keskustelussa huomaa hänen laajan osaamisensa eläinten käyttäytymisen, älykkyyden ja tun-teiden tutkimuksista. ”Haen laajasti infoa, mitä on saatavilla julkisesti eri lähteistä.”

Eläimistä ja ympäristöasioista hän kiinnostui jo lapsena. Kasvissyönti al-koi seitsemännellä luokalla. Alkuun se oli kasvispaineista sekaruokailua ja muuttui vähitellen.

”Pari vuotta sitten lopetin eläinpe-räisten tuotteiden käytön kokonaan.”

Veganismin taustat ovat kokonai-suudessa. ”Ympäristön päästöt ja re-surssien liiallinen kulutus maailmas-sa, terveydelliset sekä eettiset syyt – se, miten näen ihmiset suhteessa eläimiin. Näen ihmisen eläimenä mui-den joukossa.”

Harri Tuomainen arvioi Aleksin pärjänneen hyvin eläinten kanssa. ”Näki, että hänellä on taustaa eläinten kanssa olost. Ei hän suinkaan ollut

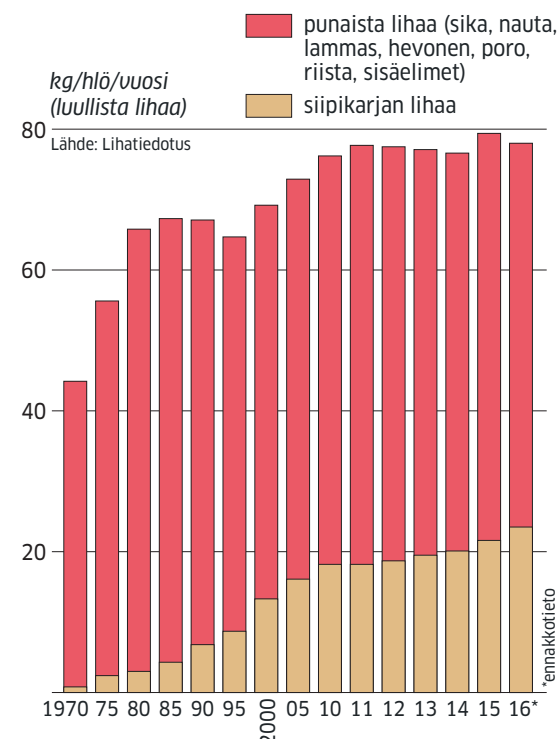
pystymetsästä, ja hänellä oli halua op-pia maatalouteen liittyviä asioita.”

Aleksia kiinnostaa kotieläinten ja suomalaisten kulttuurin yhteys ja miten eläinten kohtelu on muuttunut. Harrillekin se jäi mielen päälle oman tilan osalta.

”Oli puhetta, kuka on tuonut en-simmäiset lehmät tänne meidän mäel-le. Pitäpä ottaa oikein selvää.”

Lihan kulutus Suomessa

Lihan kulutuksen kasvu on jatkunut. Vuonna 1970 lihaa kului 44 kg henkeä kohti. Vuonna 2016 määrä oli 78 kg.

Isäntä: Harri Tuomainen

Tuomaisten maatalousyhtymä toimii Siilinjärven länsiosassa Kehvon kyläs-sä. **Harri Tuomainen**, 29, pyörittää lypsykarjatilaa vanhempiensa **Virpin** ja **Tapion** kanssa.

Lypsyssä yhden robotin tilalla on tällä hetkellä 50 lehmää ja 45 hiehoa. Maito lähtee Valiolle ja vasikat väli-tykseen Atrian kautta.

Harri on suorittanut maatalousalan perustutkinnon Muuruvedellä. Hän oli valmistuttuaan luomussa olevalla koulutilalla töissä.

”Lomitushommia myös testasin, mutta aamulla autolla liikkeelle lähtö ei ollut minun juttu. Kun kävelen pää-see töihin, niin se on helppoa ja huole-tonta”, hän lohkaisee.

Ammatinvalinta ei ollut itsestään selvä.

”Lypsäjä en ole ollut koskaan. En-nen Muuruvedeltä jopa mietin, että jos lihantuotantoon rupeisin.”

”Nyt kun on robotti, niin ei tarvitse fyysisesti siihen hommaan enää osal-listua. Koneet on kiinnostaneet pie-nestä pitäen.”

”Osansa oli ehkä vähän silläkin, että olen neljän sisarusparvessa vanhin poika.”

Kysymys tulevaisuudensuunnitel-mista saa sinkkumiehen miettelääksi. Keskituotosta on tavoite nostaa nykyi-sestä noin 8 500 litrasta mielellään ai-nakin tuhannella. Luomutuotantoon siirtyminenkin on käynyt mielessä.

”Jos peltoa tulee saataville, niin na-vettaa voisi laajentaa toisella robotilla. Siihen kyllä elämäntilannekin vaikut-taa. Jos yksin jatkan, niin tarkkaan on mietittävä”, Harri tuumii.

Sukupolvenvaihdos ja yhtymän purku on tarkoitus tehdä viiden vuo-den sisään.

Alekski Kalliojaan teki vaikutuk-sen Harrin avarakatseisuus.

”Vaikka tulemmekin kovin eri taus-toista, hän oli valmis yrittämään ym-märtää motiivejani veganismin taus-talla. Joistakin asioista saatoimme olla eri mieltä, mutta yhteistäkin maaperää löytyi.”

Harrin halu oppia uutta näkyi myös kaverusten vieraillessa kaupassa.

”Iloinen yllätys oli Harrin avoi-muus uusille kokemuksille ruokaan liittyen. Hänen aloitteestaan eksyi ruokakoriin vaniljavanukas, joka oli kuin olikin kasvipohjainen!”

Harri ja Alekski kannustavat ruuan tuottajia avoimuuteen ja ruokateollisuutta toden-mukaisuuteen. ”Epäilykset heräävät, jos jotain ei voida näyttää.”

UUTISTAUSTA

KAIJALEENA RUNSTEN

kaijaleena.runsten@mt1.fi
@KiiRuns

Sovittelu-journalismia yli rajojen

Alekski Kalliojan ja Harri Tuomaisten tapaamisesta kerrotaan tänään perjan-taina yhtä aikaa MT:ssä ja Vihreässä Langassa (VL).

Lähtökohta poikkeukselliseen, kahta erilaista taustaa edustavan lehden yhteistyöhön on Tampereen yliopiston sovittelujournalismin työpajassa, johon olen osallistunut alkuvuoden aikana.

Sovittelujournalismissa etsitään toimituksiin työkaluja, joilla purkaa nykyiselle julkiselle keskustelul-le tyypillisiä vastakkainasetteluja. Tiedonvälityksessä kiire ja kilpailu uutisvoitoista tahtovat niitä osaltaan voimistaa.

Vihreän Langan toimituksessa uu-tisen on tehnyt päätoimittaja **Riikka Suominen**, joka osallistui vastaavaan, lajissaan ensimmäiseen työpajaan jo viime syksynä.

Harri Tuomainen löytyi haastatel-tavaksi MT:n kautta, Alekski Kallioja VL:n.

MT ja VL valitsivat artikkelei-densa näkökulman ja painopisteet itsenäisesti omia lukijoitaan ajatellen. Yhteistyötä tehtiin uutisten ajoituk-sen suhteen.

Yhdistävää oli kustannussyistä se, että kuvaajana molemmille lehdille toimi pohjoiskarjalainen **Lari Lievo-nen**, joka avustaa MT:tä säännöllisesti.

Molemmat uutiset tulevat maanan-taina 22.5. illansuussa ilmaiseksi luet-taviksi MT:n ja VL:n verkkosivuille. Näin lukijoille avautuu mahdollisuus verrata, kuinka samasta tilanteesta tehdään uutista eri välineisiin.

VIIKONVAIHDE

Kotimaisia kasvisjalosteita tarvittaisiin enemmän, arvioivat Harri ja Aleksi kauppareissun saldoa

Vegaanin ruokakoriin ei löydy tarpeeksi kotimaisia vaihtoehtoja

TEKSTI: KAIJALEENA RUNSTEN
KUVAT: LARI LIEVONEN

Kun vegaani menee maitotilalle, mieleen nousee väkisin kysymys, mitä sitten syödään?

Harri Tuomainen naurahtaa, että niin reagoi hänen äitinsäkin kuullessaan vieraasta. ”Minä siihen, että ’eiköhän me jotain keksit’ä poikaporukalla’. Söimme sitten kasvisruokaa molemmat, koska niin oli helpompaa.”

Miehet kävivät Siilinjärvellä markketoissa. Myymälän tarjonta ei rajoittanut valintoja sen enempää kuin pääkaupungissa. Harri huomauttaa, että muutamissa kohdin käytiin kuitenkin keskustelua siitä, mikä vaihtoehto on kotimainen ja mikä ei.

Koriin päätyi kasviksia: perunoita, porkkanoita, sipulia sekä härkäpapurouhetta - kaikki kotimaisia.

Valkuaislähteistä kikkerneet eivät olleet Suomesta. ”Kokeilimme kuitenkin niitä, koska niitä käytetään usein kasvisruuissa”, Aleksi Kallioja kertoo.

”Jos mausteita ei oteta huomioon, kotimaisuusaste oli lähestulkoon sata.”

”Vaikutti siltä, että Aleksinkin ruokakoriin tarttuu tuontiruokaa. Sen toki ymmärtää, kun opiskelijan budjetti on rajallinen”, Harri analysoi.

Aleksin itse arvioi käyttävänsä paljon

Vieraan valinnat avasivat isännän maku-maailmaa. Ruokajuomana maito sen sijaan on ja pysyy.

kotimaista. ”Välillä sitä katsoo kassajonossa ihan mielenkiinnosta ihmisten valintoja. Oma voi jopa olla kotimaisempi, kun sitä vertaa moneen ruokakoriin - oli niissä sitten seka- tai kasvisruokaa.”

Aleksilla oli mukanaan kotoa linssejä, jotka ovat kanadalaisia.

”Meidän viljelijöiden ja teollisuudenkin pitäisi ottaa ryhtiliike, että pystytään tuottamaan vegaaneillekin ruokaa. Elämme ehkä tässä mielessä jäljessä”, Harri napauttaa.

”En tietenkään halua ajaa alas maito- ja lihapuolta. Mutta jatkojalostuksessa pitäisi petrata”, nuori viljelijä viestittää.

Viikonloppuna keskusteltiin paljon

Peruna ja porkkana saivat seurakseen härkäpapuja ja kikkerneitä.

kasvissyöntiin ja erityisesti veganismiin liittyvistä tyypittelevistä leimoista.

Aleksin Kallioja kokee, että vegaani joutuu usein perustelemaan valintojaan. Vaikka itse ei tee asiasta numeroa, toiset nostavat asian tikun nokkaan. Sellittämisen taakka on samanlainen kuin sillä, joka ei juo seurassa alkoholia.

”Sitten kun vastaan kysymyksiin, kysyjät alkavat syyttää vegaaneja toisten syyllistämisestä. Koko tilanteen lähtökohta kääntyy ympäri.”

”En minä ole kieltämässä keneltäkään mitään. Näytän vain omalla toiminnallani vaihtoehdon, miten voi toimia. Eihän pakottamalla voi ketään saada muuttamaan ajatteluaan.”

Miehet pitävät tärkeänä sitä, että ruokavalinnoista keskustellaan kiihokka.

Aleksin mielestä sosiaalisen median sipsikaljavegaanien ryhmä on hyvä esimerkki, ettei kaikki kasvissyönti ole nipottamista.

”Se myös osoittaa, että kasvisruokavaliio voi olla terveellistä tai myös epäterveellistä. Sekään ei ole automaatio.”

”Pitäisi vaan itsekin osata syödä monipuolisemmin. Ei se ketään tyhennä, vaikka kerran kuussa pitäisi kasvisruokapäivän”, Harri Tuomainen tuumii.

Vieraan ruokavalintojen kautta Harrikin maku-maailma avautui. ”Mutta sen heitin Aleksillekin, että yhdestä en luovu: maitolasillisesta ruuan kanssa.”

IKIVIHREÄT

Riku-Matti Akkanen

Osuustoiminnan toimituspäällikkö
riku-matti.akkanen@pellervo.fi

Vauhdin hurmaa

*Moottoripyörä on moottoripyörä,
skootteri on lälläripyörä.
Namusia naisia katsastan,
moottoripyörällä ratsastan.*

Moottoripyörä on moottoripyörä on Mika Sundqvistin (1947-) laulu, joka löytyy samannimiseltä levyltä vuodelta 1980.

Tuottajana paremmin tunnetun Sundqvistin pitkäsoitto myi kultaa, ja sen humoristisesta nimikkokappaleesta muodostui albumin suurin hitti. Hän teki levyn NonStop -yhtyeensä kanssa, jonka levytysura jäi tosin melko lyhytaikaiseksi. Sama yhtye soitti myös Mikan edellisenä vuonna ilmestyneellä levyllä, joka oli nimetty bändin mukaan.

*Ostin Harley-Daavidssonin,
sillä ajelen iltaisin.
Varmaan lähtee startista käyntiin nääs.*

Kokoonpanon muusikoista laulava rumpali Seppo Tammilehto (1952-) oli Sundqvistin yhtyekaveri jo miehen aiemmasta orkesterista Alwari Tuohitorvesta, joka tunnettiin suoraviivaisesta rock'n'rollista ja vauhdikkaasta lavashowstaan. Uransa huipulla bändin kanssa suosiosta kilpaili vain suomirockin suur-nimi Hurriganes.

Seppo Tammilehto syntyi todelliseen muusikkosukuun. Hänen enonsa oli monista tango- ja humppayhtyeistä tuttu Tapio Tammilehto ja serkku puolestaan Pekka Tammilehto eli Topi Sorsakoski.

*Ostin Massey-Fergusonin,
sillä mä ajelen iltaisin.
Varmaan lähtee veivistä käyntiin, nääs.*

Sundqvistin alkuperäisesityksen lisäksi ”Moottoripyörästä” löytyy useita cover-versioita muiden laulajien esittäminä. Laulun ovat levyttäneet ainakin Kikka sekä Yölintu-yhtye.

Parodiaversion kappaleesta on puolestaan tehnyt viihteen monitoimimies Jope Ruonansuu vuonna 1992. Jopen maanläheinen hupailu on nimeltään Traktorinpyörä on traktorinpyörä.

Alkuvuodesta 70 vuotta täyttänyt Mika Sundqvist on uransa aikana tuottanut ja äänittänyt satoja levyjä.

Sundqvistin omistamalla MSL-studiolla on levytetty useita suomalaisen rockmusiikin klassikoita. Esimerkiksi Juice Leskinen äänitti studiolla suurimman osan tuotannostaan. Sundqvist on tehnyt lisäksi musiikkia muille suomalaisartistille. Hän on sanoittanut muun muassa Popeda-hitin Kersantti Karoliina.

TIESITKÖ?

Pitkäikäisin presidentti

OLLI TOIVANEN

Viikko sitten keskuudestamme poistunut Mauno Koivisto oli Suomen tasavallan presidenteistä ensimmäinen, joka syntyi itsenäisyyden aikana. 93-vuotiaaksi elänyt Koivisto oli myös Suomen tähänastisista presidenteistä pitkäikäisin.

Koiviston edeltäjistä pisin elontie oli maamme ensimmäisellä presidentillä K. J. Ståhlbergilla, joka oli kuollessaan 87-vuotiaana vuonna 1952 ehtinyt nähdä peräti neljän seuraajansa hautajaiset.

